

<i>Rodzaj dokumentu:</i>	Zasady oceniania rozwiązań zadań
<i>Egzamin:</i>	Egzamin maturalny
<i>Przedmiot:</i>	Język polski
<i>Poziom:</i>	Poziom podstawowy
<i>Formy arkusza:</i>	EPOP-P1_P2-100-2105, EPOP-P1_P2-300-2105, EPOP-P1_P2-400-2105, EPOP-P1_P2-600-2105, EPOP-P1_P2-Q00-2105
<i>Termin egzaminu:</i>	Termin główny – 4 maja 2021 r.
<i>Data publikacji dokumentu:</i>	21 czerwca 2021 r.

Uwaga.

Akceptowane są wszystkie odpowiedzi merytorycznie poprawne, spełniające warunki zadania.

Zadanie 1. (0–1)

Wymagania egzaminacyjne 2021 ¹	
Wymaganie ogólne	Wymagania szczegółowe
I. Odbiór wypowiedzi i wykorzystanie zawartych w nich informacji.	Zdający: 1.1) odczytuje sens całego tekstu [...] oraz wydzielonych przez siebie fragmentów; 1.2) [...] odczytuje zawarte w odbieranych tekstach informacje zarówno jawne, jak i ukryte; 1.5) wyróżnia argumenty, kluczowe pojęcia i twierdzenia w tekście argumentacyjnym [...].

Zasady oceniania

1 pkt – odpowiedź poprawna.

0 pkt – odpowiedź niepoprawna lub niepełna albo brak odpowiedzi.

Poprawna odpowiedź

PRAWDA

PRAWDA

FAŁSZ

Zadanie 2. (0–2)

Wymagania egzaminacyjne 2021	
Wymaganie ogólne	Wymagania szczegółowe
I. Odbiór wypowiedzi i wykorzystanie zawartych w nich informacji.	Zdający: 1.1) odczytuje sens całego tekstu [...] oraz wydzielonych przez siebie fragmentów [...]; 1.2) [...] odczytuje zawarte w odbieranych tekstach informacje zarówno jawne, jak i ukryte; 1.5) wyróżnia argumenty, kluczowe pojęcia i twierdzenia w tekście argumentacyjnym [...].

¹ Załącznik nr 2 do rozporządzenia Ministra Edukacji Narodowej z dnia 20 marca 2020 r. w sprawie szczególnych rozwiązań w okresie czasowego ograniczenia funkcjonowania jednostek systemu oświaty w związku z zapobieganiem, przeciwdziałaniem i zwalczaniem COVID-19 (Dz.U. poz. 493, z późn. zm.).

Zasady oceniania

2 pkt – trafne określenie postawy autorki wobec mody językowej i sformułowanie poprawnego argumentu.

1 pkt – trafne określenie postawy autorki wobec mody językowej.

0 pkt – odpowiedź niepoprawna lub niepełna albo brak odpowiedzi.

Uwaga.

Nie akceptuje się odpowiedzi: „postawa autorki jest neutralna” oraz odpowiedzi, z których wynika, że postawa autorki jest jednoznacznie pozytywna lub jednoznacznie negatywna.

Przykładowe odpowiedzi

Postawa autorki wobec mody językowej: ambiwalentna, np.

- Autorka nie przyjmuje jednoznacznej postawy.
- Autorka ma ambiwalentny stosunek do mody językowej.

Argument:

Autorka dostrzega negatywne konsekwencje używania wyrazów modnych, a jednocześnie rozumie przyczynę tego zjawiska i jego wpływ na zmiany językowe.

Postawa autorki wobec mody językowej: unikanie kategorycznej oceny, np.

- Nie formułuje arbitralnych sądów dotyczących przyszłego statusu natrętów językowych w polszczyźnie.
- Uważa to za zjawisko występujące w ewolucji języka.

Argument:

Język zmienia się w sposób nieprzewidywalny i czasem to, co początkowo może być nieakceptowane lub niedopuszczalne, później może być zaaprobowane i chętnie używane przez przeciętnego użytkownika języka.

Zadanie 3. (0–2)**3.1.**

Wymagania egzaminacyjne 2021	
Wymaganie ogólne	Wymagania szczegółowe
I. Odbiór wypowiedzi i wykorzystanie zawartych w nich informacji.	Zdający: 1.1) odczytuje sens całego tekstu [...] oraz wydzielonych przez siebie fragmentów [...]; 1.2) [...] odczytuje zawarte w odbieranych tekstach informacje zarówno jawne, jak i ukryte; 1.5) wyróżnia argumenty, kluczowe pojęcia i twierdzenia w tekście argumentacyjnym [...].

Zasady oceniania

1 pkt – poprawne podanie dwóch przyczyn.

0 pkt – odpowiedź niepoprawna albo brak odpowiedzi.

Uwaga.

Poziom uogólnienia odpowiedzi nie wpływa na ich poprawność (uznaje się także odpowiedzi uogólnione).

Przykładowe odpowiedzi

- Atrakcyjność nowinek językowych (np.
 - człowiek używa natrętów językowych, ponieważ w jego opinii brzmią one atrakcyjniej od normalnego słownictwa;
 - natręty językowe są używane, ponieważ wydają się: lepsze, mądrzejsze, ładniejsze, oryginalniejsze;
 - niektóre natręty językowe dają możliwość wykorzystania ich w różny metaforyczny sposób).
- Emocjonalizacja języka (np. użytkowników języka cechuje tendencja do eksponowania własnych emocji w mówieniu).
- Rozluźnienie rygorów językowych (np. użytkowników języka cechuje tendencja do niestarannego wypowiadania się).

3.2.

Wymagania egzaminacyjne 2021	
Wymaganie ogólne	Wymagania szczegółowe
I. Odbiór wypowiedzi i wykorzystanie zawartych w nich informacji.	Zdający: 1.1) odczytuje sens całego tekstu [...] oraz wydzielonych przez siebie fragmentów [...]; 1.2) [...] odczytuje zawarte w odbieranych tekstach informacje zarówno jawne, jak i ukryte; 1.5) wyróżnia argumenty, kluczowe pojęcia i twierdzenia w tekście argumentacyjnym [...].

Zasady oceniania

1 pkt – odpowiedź poprawna.

0 pkt – odpowiedź niepoprawna albo brak odpowiedzi.

Przykładowe odpowiedzi

Zakłócają, np.

- komunikatywność języka
- ekonomię języka
- piękno języka wypowiedzi
- poprawność języka wypowiedzi.

Przykład 1.

Szkodliwość natrętów polega na zakłócaniu komunikatywności i ekonomiczności przekazu.

Przykład 2.

Natręty językowe mogą zaburzać sens komunikatów oraz niszczyć barwność i urozmaicenie wypowiedzi.

Przykład 3.

Natręty językowe zostają użyte w nowym kontekście, przez co wypierają słowa stare, właściwe, które kiedyś były mówione w dobrym znaczeniu, co może skutkować zubożeniem zasobu słownictwa.

Przykład 4.

Natręty nie są zgodne z regułami języka polskiego, burzą konteksty oryginalnych zwrotów, których miejsca próbują zająć.

Zadanie 4. (0–1)

Wymagania egzaminacyjne 2021	
Wymagania ogólne	Wymagania szczegółowe
I. Odbiór wypowiedzi i wykorzystanie zawartych w nich informacji.	Zdający: 1.1) odczytuje sens całego tekstu [...] oraz wydzielonych przez siebie fragmentów [...]; 1.4) [...] rozpoznaje zastosowane [...] środki językowe i ich funkcje w tekście.
II. Analiza i interpretacja tekstów kultury.	Zdający: 2.1) wskazuje zastosowane [...] środki wyrazu artystycznego i ich funkcje [...]: [...] hiperbole [...].

Zasady oceniania

1 pkt – poprawne wyjaśnienie.

0 pkt – odpowiedź niepoprawna albo brak odpowiedzi.

Przykładowe odpowiedzi

- Dlatego, że ich użytkownik przesadnie opisuje nimi np. doświadczenia/emocje, które – obiektywnie rzecz biorąc – nie są dla niego aż tak dotkliwe/aż tak wielkie.
- Słowa „ciężki” i „ciężko” hiperbolizują wypowiedź, dlatego że poprzez zestawienie tego, o czym mówimy, z materialnym ciężarem wyolbrzymiamy wagę/znaczenie/uciążliwość omawianego zjawiska.

Zadanie 5. (0–1)

Wymagania egzaminacyjne 2021	
Wymaganie ogólne	Wymaganie szczegółowe
I. Odbiór wypowiedzi i wykorzystanie zawartych w nich informacji.	Zdający: 1.4) wskazuje charakterystyczne cechy stylu danego tekstu, rozpoznaje zastosowane w nim środki językowe [...].

Zasady oceniania

1 pkt – poprawne wypisanie sformułowań.

0 pkt – odpowiedź niepoprawna lub niepełna albo brak odpowiedzi.

Przykładowe odpowiedzi:

Styl naukowy: komunikatywność przekazu, intensyfikowanie przeżyć, ekspansywność wyrazów, natręty językowe

Styl potoczny: ciężko powiedzieć, wzmocniacz emocji, Tylko patrzeć, jak..., I proszę bardzo..., Ciekawe, czy wkrótce...

Zadanie 6. (0–1)

Wymagania egzaminacyjne 2021	
Wymaganie ogólne	Wymagania szczegółowe
I. Odbiór wypowiedzi i wykorzystanie zawartych w nich informacji.	Zdający: 1.1) odczytuje sens całego tekstu [...] oraz wydzielonych przez siebie fragmentów; 1.2) [...] odczytuje zawarte w odbieranych tekstach informacje zarówno jawne, jak i ukryte.

Zasady oceniania

1 pkt – odpowiedź zawierająca dwie cechy osób posiadających zmysł komizmu.

0 pkt – odpowiedź niepoprawna lub niepełna albo brak odpowiedzi.

Przykładowe odpowiedzi

- Dystans do samego siebie.
- Umiejętność spojrzenia z humorem na trudy życia.
- Dążenie do zachowania w życiu równowagi.
- Akceptacja własnych słabości.
- Umiejętność śmiania się z absurdów rzeczywistości.
- Umiejętność śmiania się z własnych słabości.
- Optymizm.
- Nieobrażanie się z powodu żartów przyjaciół.

Zadanie 7. (0–1)

Wymagania egzaminacyjne 2021	
Wymaganie ogólne	Wymagania szczegółowe
I. Odbiór wypowiedzi i wykorzystanie zawartych w nich informacji.	Zdający: 1.1) odczytuje sens całego tekstu [...] oraz wydzielonych przez siebie fragmentów; 1.2) [...] odczytuje zawarte w odbieranych tekstach informacje zarówno jawne, jak i ukryte.

Zasady oceniania

1 pkt – poprawne wyjaśnienie.

0 pkt – odpowiedź niepoprawna albo brak odpowiedzi.

Przykładowe odpowiedzi

- Zmysł komizmu może być formą samoobrony przed złem pochodzącym z zewnątrz, ponieważ przedstawia to zło jako mniej groźne, mniej dotkliwe dla człowieka.
- Zmysł komizmu pomaga człowiekowi znaleźć dystans wobec własnych słabości, co skutkuje rozładowaniem napięcia emocjonalnego w trudnej sytuacji.
- Ludzie obdarzeni zmysłem komizmu potrafią obrócić trudną sytuację w żart i dzięki temu przezwyciężają trudności.

Zadanie 8. (0–1)

Wymagania egzaminacyjne 2021	
Wymaganie ogólne	Wymagania szczegółowe
I. Odbiór wypowiedzi i wykorzystanie zawartych w nich informacji.	Zdający: 1.1) odczytuje sens całego tekstu [...] oraz wydzielonych przez siebie fragmentów [...]; 1.2) [...] odczytuje zawarte w odbieranych tekstach informacje zarówno jawne, jak i ukryte.

Zasady oceniania

1 pkt – odpowiedź poprawna.

0 pkt – odpowiedź niepoprawna lub niepełna albo brak odpowiedzi.

Poprawna odpowiedź

PRAWDA

PRAWDA

FAŁSZ

Zadanie 9. (0–3)

9.1.

Wymagania egzaminacyjne 2021	
Wymaganie ogólne	Wymaganie szczegółowe
II. Analiza i interpretacja tekstów kultury.	Zdający: zna teksty literackie i inne teksty kultury wskazane przez nauczyciela.

Zasady oceniania

1 pkt – poprawne podanie nazwiska autora i tytułu utworu.

0 pkt – odpowiedź niepełna lub niepoprawna albo brak odpowiedzi.

Poprawna odpowiedź

Autor: *Aleksander Fredro*

Tytuł: „*Zemsta*”

Uwagi.

- *Uznaje się odpowiedzi A. Fredro, Fredro.*
- *Pomyłka w imieniu lub nazwisku autora skutkuje przyznaniem 0 punktów.*

9.2.

Wymagania egzaminacyjne 2021	
Wymagania ogólne	Wymagania szczegółowe
I. Odbiór wypowiedzi i wykorzystanie zawartych w nich informacji.	Zdający: 1.1) odczytuje sens całego tekstu [...]; 1.2) [...] odczytuje zawarte w odbieranych tekstach informacje zarówno jawne, jak i ukryte [...].
II. Analiza i interpretacja tekstów kultury.	Zdający: zna teksty literackie i inne teksty kultury wskazane przez nauczyciela.

Zasady oceniania

2 pkt – odpowiedź poprawna z odniesieniem się do tekstu B. Dziemidoka, fragmentu *Zemsty* i całego dramatu.

1 pkt – odpowiedź poprawna z odniesieniem się do tekstu B. Dziemidoka i fragmentu *Zemsty* ALBO z odniesieniem się do tekstu B. Dziemidoka i całej *Zemsty*.

0 pkt – odpowiedź niepoprawna lub niepełna albo brak odpowiedzi.

Uwaga.

W przypadku błędu rzeczowego dotyczącego „Zemsty” Aleksandra Fredry należy przyznać 0 punktów.

Przykładowe odpowiedzi

- Nie. Bohdan Dziemidok podkreśla, że humorystyczna postawa wobec życia oznacza dystans do świata i samego siebie, a Papkin takiego dystansu nie ma. Rozpacza, bo traktuje siebie śmiertelnie poważnie. Papkin nie rozumie żartów, np. wierzy, że może podobać się Klarze i że ta zgodzi się zostać jego żoną, pod warunkiem że ten wykona absurdalne zadania.
- W przedstawionej wyżej scenie Papkin rozpacza, bo traktuje siebie śmiertelnie poważnie, a według Dziemidoka człowiek obdarzony zmysłem humoru ma dystans do samego siebie. Brak dystansu powoduje, że Papkin widzi świat w czarnych barwach tzn. dostrzega wokół siebie tylko zagrożenia.

Zadanie 10. (0–2)**10.1.**

Wymagania egzaminacyjne 2021	
Wymaganie ogólne	Wymagania szczegółowe
I. Odbiór wypowiedzi i wykorzystanie zawartych w nich informacji.	Zdający: 1.1) odczytuje sens [...] wydzielonych przez siebie fragmentów; potrafi wyjaśnić ich [...] funkcje na tle całości; 1.4) rozpoznaje zastosowane [...] środki językowe i ich funkcje w tekście.

Zasady oceniania

1 pkt – poprawne podanie dwóch elementów tj. sformułowania i funkcji.

0 pkt – odpowiedź niepoprawna lub niepełna albo brak odpowiedzi.

Przykładowe odpowiedzi

	Sformułowanie z tekstu	Funkcja w tekście
1.	<i>Nie ulega wątpliwości...</i>	Podkreśla pewność wyrażanych sądów.
2.	To paradoksalne...	Wskazuje na zachodzącą sprzeczność.

	Sformułowanie z tekstu	Funkcja w tekście
1.	<i>Nie ulega wątpliwości...</i>	Retoryczna.
2.	To paradoksalne...	Wskazuje na zachodzącą sprzeczność.

10.2.

Wymagania egzaminacyjne 2021	
Wymaganie ogólne	Wymagania szczegółowe
I. Odbiór wypowiedzi i wykorzystanie zawartych w nich informacji.	Zdający: 1.1) odczytuje sens całego tekstu [...] oraz wydzielonych [...] fragmentów; potrafi wyjaśnić ich sens oraz funkcję na tle całości; 1.4) [...] rozpoznaje zastosowane [...] środki językowe i ich funkcje w tekście.

Zasady oceniania

1 pkt – poprawna odpowiedź.

0 pkt – odpowiedź niepoprawna lub niepełna albo brak odpowiedzi.

Poprawna odpowiedź

B, D

Zadanie 11. (0–2)

Wymagania egzaminacyjne 2021	
Wymagania ogólne	Wymagania szczegółowe
I. Odbiór wypowiedzi i wykorzystanie zawartych w nich informacji.	Zdający: 1.1) odczytuje sens całego tekstu (a w nim znaczenia [...] związków frazeologicznych [...]).
III. Tworzenie wypowiedzi	Zdający: 1.6) wykonuje różne działania na tekście cudzym [...]. Umiejętność z III etapu edukacyjnego Zdający: 2.2) sprawnie posługuje się oficjalną [...] odmianą polszczyzny [...].

Zasady oceniania

2 pkt – poprawne zastąpienie dwóch podkreślonych frazeologizmów.

1 pkt – poprawne zastąpienie jednego z dwóch podkreślonych frazeologizmów.

0 pkt – odpowiedź niepoprawna albo brak odpowiedzi.

Uwaga.

Błędy językowe, w tym ortograficzne, skutkują przyznaniem 0 punktów.

Przykładowa odpowiedź

Ludzie o takiej postawie wobec życia nie mają nadmiernie wygórowanych wymagań wobec innych i świata, nie mają także skłonności do tego, by być pesymistą i przejmować się niepotrzebnie możliwymi/potencjalnymi problemami.

Zadanie 12. (0–3)

Wymagania egzaminacyjne 2021	
Wymagania ogólne	Wymagania szczegółowe
I. Odbiór wypowiedzi i wykorzystanie zawartych w nich informacji.	Zdający: 1.5) wyróżnia argumenty, kluczowe pojęcia i twierdzenia w tekście argumentacyjnym, dokonuje jego logicznego streszczenia.
III. Tworzenie wypowiedzi	Zdający: 1.6) wykonuje różne działania na tekście cudzym ([...] streszcza [...]).

Zasady oceniania

3 pkt – ze streszczenia wynika, jaki jest temat tekstu i co na ten temat powiedziano w tekście; adekwatny poziom uogólnienia; streszczenie logicznie spójne; właściwa liczba słów.

2 pkt – ze streszczenia wynika, jaki jest temat tekstu i co na ten temat powiedziano w tekście; ALE zaburzenia dotyczące poziomu uogólnienia LUB logicznej spójności streszczenia.

1 pkt – ze streszczenia wynika, jaki jest temat tekstu i co na ten temat powiedziano w tekście; ALE zaburzenia dotyczące poziomu uogólnienia ORAZ logicznej spójności streszczenia.

0 pkt – inna odpowiedź lub brak odpowiedzi.

Uwaga.

Streszczenie musi się odnosić do zmysłu komizmu (postawy)/poczucia humoru, nie może ograniczać się do wymienienia pojęcia 'komizm'.

Przykładowa odpowiedź

Tekst Bohdana Dziemidoka dotyczy zmysłu komizmu (poczucia humoru) i jego wpływu na życie. Ten zmysł pozwala zachować pogodny dystans wobec siebie i świata, nie przejmować się niepowodzeniami oraz optymistycznie patrzeć na rzeczywistość. Taka postawa może skutecznie bronić nas przed trudnymi sytuacjami i własnym zwątpieniem. [44 wyrazy]

Zadanie 13. (0–50)

Temat 1. Czy ambicja ułatwia człowiekowi osiągnięcie zamierzonego celu? Rozważ problem, odwołując się do fragmentu *Lalki* Bolesława Prusa, całego utworu oraz do wybranego tekstu kultury. Twoja praca powinna liczyć co najmniej 250 wyrazów.

Wskazówki do tematu 1.

- Teza musi być zgodna z poleceniem, fragmentem tekstu, odniesieniem do całości utworu oraz z przywołanym tekstem kultury.
- Uzasadnienie powinno wynikać z interpretacji załączonego fragmentu, odwołania do *Lalki* i wybranego tekstu kultury, a odwołania te muszą być funkcjonalne dla argumentacji, nie mogą być prostym streszczeniem.
- W przypadku *Lalki* i innych utworów oznaczonych gwiazdką w podstawie programowej błąd rzeczowy może mieć charakter błędu kardynalnego.

Temat 2. Miasto – przestrzeń przyjazna czy wroga człowiekowi? Rozważ problem i uzasadnij swoje zdanie, odwołując się do fragmentu *Ziemi obiecanej* Władysława Stanisława Reymonta oraz do wybranych tekstów kultury. Twoja praca powinna liczyć co najmniej 250 wyrazów.

Wskazówki do tematu 2.

- Teza musi być zgodna z poleceniem, fragmentem tekstu oraz z przywołanym tekstem kultury.
- Uzasadnienie powinno wynikać z interpretacji załączonego fragmentu i odwołania do wybranego tekstu kultury, a odwołania te muszą być funkcjonalne dla argumentacji, nie mogą być prostym streszczeniem.
- W przypadku utworów oznaczonych gwiazdką w podstawie programowej błąd rzeczowy może mieć charakter błędu kardynalnego.

Wymagania ogólne	Wymagania szczegółowe
I. Odbiór wypowiedzi i wykorzystanie zawartych w nich informacji.	Zdający: 1.1) odczytuje sens całego tekstu [...]; 1.2) [...] odczytuje zawarte w odbieranych tekstach informacje zarówno jawne, jak i ukryte [...].
II. Analiza i interpretacja tekstów kultury.	Zdający: 1.2) określa problematykę utworu; 2.2) rozpoznaje w utworze sposoby kreowania świata przedstawionego i bohatera ([...] akcja); 3.2) wykorzystuje w interpretacji utworu konteksty [...]; 3.3) porównuje funkcjonowanie tych samych motywów w różnych utworach literackich.
III. Tworzenie wypowiedzi.	Zdający: 1.1) tworzy dłuższy tekst pisany [...] (rozprawka) [...] zgodnie z podstawowymi regułami jego

	organizacji, przestrzegając zasad spójności znaczeniowej i logicznej; 1.2) przygotowuje wypowiedź (wybiera [...] odpowiedni układ kompozycyjny, analizuje temat, wybiera formę kompozycyjną, [...] dobiera właściwe słownictwo); 1.3) tworzy samodzielną wypowiedź argumentacyjną według podstawowych zasad logiki i retoryki (stawia tezę lub hipotezę, dobiera argumenty, porządkuje je, hierarchizuje, dokonuje ich selekcji pod względem użyteczności w wypowiedzi, podsumowuje, dobiera przykłady ilustrujące wywód myślowy, przeprowadza prawidłowe wnioskowanie).
--	---

Kryteria oceny rozprawki

A	Sformułowanie stanowiska wobec problemu podanego w poleceniu	B	Uzasadnienie
6	Stanowisko jest adekwatne do problemu podanego w poleceniu	18	Uzasadnienie trafne i pełne
		12	Uzasadnienie trafne i częściowe
3	Stanowisko jest częściowo adekwatne do problemu podanego w poleceniu	8	Uzasadnienie trafne
		4	Uzasadnienie częściowe
0	Stanowisko jest nieadekwatne lub brak stanowiska	0	Brak uzasadnienia

UWAGA

Jeśli w kategorii A praca uzyskała ocenę 0, a w kategorii B – 0 punktów, egzaminator nie przyznaje punktów w pozostałych kategoriach. Jeśli praca składa się z mniej niż trzech zdań, egzaminator przyznaje punkty tylko w kategoriach A, B i C. Jeśli praca nie zawiera żadnego zdania, egzaminator dyskwalifikuje pracę – zdający otrzymuje 0 punktów.

C	Poprawność rzeczowa	D	Zamysł kompozycyjny	E	Spójność lokalna	F	Styl tekstu	G	Poprawność językowa	H	Poprawność zapisu
4	Brak błędów rzeczowych	6	Kompozycja funkcjonalna	2	Pełna spójność wypowiedzi lub nieznaczne zaburzenia spójności	4	Styl stosowny	6	Brak błędów lub nieliczne błędy nierażące	4	Zapis w pełni poprawny lub nieliczne błędy nierażące
2	Nie więcej niż jeden błąd rzeczowy	3	Zaburzenia funkcjonalności kompozycji	1	Znaczne zaburzenia spójności	2	Styl częściowo stosowny	3	Liczne błędy nierażące lub nieliczne błędy rażące	2	Liczne błędy nierażące lub nieliczne błędy rażące
0	Błędy rzeczowe	0	Brak zamysłu kompozycyjnego	0	Wypowiedź niespójna	0	Styl niestosowny	0	Liczne błędy rażące	0	Liczne błędy rażące

Jeśli w kategorii C praca uzyskała ocenę 0, a w kategorii D – 0 punktów, egzaminator nie przyznaje punktów w pozostałych kategoriach.

Jeśli w kategorii C praca uzyskała ocenę 1, a w kategorii D – 0 punktów, egzaminator nie przyznaje punktów w pozostałych kategoriach.

Jeśli w kategorii C praca uzyskała ocenę 2, a w kategorii D – 0 punktów, egzaminator przyznaje punkty tylko w kategoriach A, B i C.

Jeśli praca nie zawiera żadnego zdania, egzaminator dyskwalifikuje pracę – zdający otrzymuje 0 punktów.

Objaśnienia dotyczące kryteriów**A. Sformułowanie stanowiska**

stanowisko będące rozwiązaniem problemu. Stanowisko jest oceniane ze względu na to, czy jest **udaną próbą rozwiązania problemu**. (zgodność, współmierność) **stanowiska i problemu** (zdający może się zgodzić, nie zgodzić, zachować problemu).

Sformułowanie stanowiska jest oceniane ze względu na to, czy jest **udaną próbą** odpowiedzi problemu jest skutkiem niepełnego zrozumienia problemu lub

Wypowiedź argumentacyjna niezwiązana z poleceniem. Sformułowanie stanowiska nie musi być zgodne z poleceniem.

B. Uzasadnienie stanowiska

Uzasadnienie nie musi być zgodne z poleceniem. Uzasadnienie jest oceniane ze względu na to, czy jest **trafne**, czy jest **szerokie** i czy jest **pogłębione**.

Uzasadnienie:

- **pogłębione** to uzasadnienie, które zawiera logicznie poparte przykłady i argumenty
- **trafne** zawiera logicznie poparte przykłady i argumenty

Szerokość uzasadnienia oceniana jest ze względu na to, czy zdający odniósł się do wszystkich elementów polecenia, czy tylko do niektórych.

Uzasadnienie jest:

- **szerokie**, jeśli zdający traktuje problem jako ogólny i odwołuje się do ogólnych zasad
- **wąskie**, jeśli zdający traktuje problem jako konkretny i odwołuje się do konkretnych faktów
- **częściowe**, jeżeli (a) nie odniósł się do wszystkich elementów polecenia, (b) nie odniósł się do podanego w zadaniu kontekstu kultury, (c) niektóre argumenty nie można uznać za logicznie poprawne wobec przyjętego stanowiska lub (d) niektóre argumenty są wzajemnie sprzeczne.

Wypowiedź argumentacyjna, niezwiązana z poleceniem, rozwija myśl niezwiązaną z poleceniem.

C. Poprawność rzeczową

oceniana jest ze względu na to, czy zdający odniósł się do wszystkich elementów polecenia, czy tylko do niektórych.

Błąd kardynalny to błąd interpretacyjny przywołany w wypowiedzi, który nie ma związku z poleceniem.

D. Kompozycja oceniana jest ze względu na to, czy zdający odniósł się do wszystkich elementów polecenia, czy tylko do niektórych.

Ocenianie rozwiązań

w postaci tezy lub hipotezy). Zdający powinien zrozumieć problem postawiony w poleceniu i sformułować stanowisko. Stanowisko jest oceniane ze względu na to, czy jest **udaną próbą rozwiązania problemu**.

(zgodność, współmierność) **stanowiska i problemu** (zdający może się zgodzić, nie zgodzić, zachować problemu).

Udana próba odpowiedzi problemu jest skutkiem niepełnego zrozumienia problemu lub

jeśli brak stanowiska, może zawierać jedynie streszczenie tekstu, biografię autora itp. lub rozwijać myśl niezwiązaną z poleceniem.

Stanowisko jest oceniane ze względu na to, czy jest **trafne**, czy jest **szerokie** i czy jest **pogłębione**.

Stanowisko jest oceniane ze względu na to, czy jest **trafne**, czy jest **szerokie** i czy jest **pogłębione**.

Stanowisko jest oceniane ze względu na to, czy jest **trafne**, czy jest **szerokie** i czy jest **pogłębione**.

Wypowiedź argumentacyjna, niezwiązana z poleceniem, rozwija myśl niezwiązaną z poleceniem. Wypowiedź argumentacyjna, niezwiązana z poleceniem, rozwija myśl niezwiązaną z poleceniem.

Wypowiedź argumentacyjna, niezwiązana z poleceniem, rozwija myśl niezwiązaną z poleceniem.

Wypowiedź argumentacyjna, niezwiązana z poleceniem, rozwija myśl niezwiązaną z poleceniem.

Wypowiedź argumentacyjna, niezwiązana z poleceniem, rozwija myśl niezwiązaną z poleceniem.

Wypowiedź argumentacyjna, niezwiązana z poleceniem, rozwija myśl niezwiązaną z poleceniem.

Wypowiedź argumentacyjna, niezwiązana z poleceniem, rozwija myśl niezwiązaną z poleceniem.

Wypowiedź argumentacyjna, niezwiązana z poleceniem, rozwija myśl niezwiązaną z poleceniem.

Wypowiedź argumentacyjna, niezwiązana z poleceniem, rozwija myśl niezwiązaną z poleceniem.

Wypowiedź argumentacyjna, niezwiązana z poleceniem, rozwija myśl niezwiązaną z poleceniem.

stanowiska i uzasadniających luk i zbędnych powtórzeń).

Kompozycja jest **funkcjonalna** i realizowanymi w tekście funkcjami.

E. Spójność lokalną oceniamy w sąsiedztwie zdaniami w akapicie. Spójność lokalną nie ma, jeśli zdania nie są ze sobą ani logicznie, ani gramatycznie powiązane.

F. Styl tekstu oceniamy się ze względu na **stosowność** i **styl**.

Styl uznaje się za:

- **stosowny**, jeśli zachowuje się w wypowiedzi, sytuacji egzystencjalnej, odstępstwa od stosowności

- **częściowo stosowny**, jeśli pojawiają się wyrazy i konstrukcje, które mieszają różne style

- **niestosowny**, jeśli wypowiedź wypracowania nie musi być

G. Poprawność językowa oceniamy błędów fleksyjnych i stylistycznych.

Błąd stylistyczny to konstrukcja, w jakim tekst jest pisany, nie ma sensu składniowego. Błędów logicznych nie ma.

H. Poprawność zapisu oceniamy błędów ortograficznych i interpunkcyjnych oraz ich **wagę** (błędy rażące i błędy drobne). Błędy rażące to błędy interpunkcyjne w zapisie słów i błędy interpunkcyjne w zapisie.

akapitów, a także czy wyodrębnione części i akapity są logicznie oraz konsekwentnie uporządkowane (bez

podziału tekstu na segmenty (części) i ich porządek (układ) są ściśle powiązane z porządkiem treści merytorycznymi. Odejście od zasady trójdzielnej kompozycji nie jest błędem, jeśli segmentacja jest funkcjonalna.

na podstawie zgodności logicznej i gramatycznej między kolejnymi, znajdującymi się w bezpośrednim sąsiedztwie. Znaczące zaburzenia spójności wypowiedzi to np. akapity zbudowane z sekwencji zdań niepowiązanych ze sobą (potok luźnych myśli, skojarzeń).

na **stosowność**.

zasada *decorum* (dobór środków językowych jest celowy i adekwatny do wybranego przez ucznia gatunku literackiego, tematu i intencji wypowiedzi oraz odmiany pisanej języka). Dopuszczalne są drobne, sporadyczne

wypowiedzi zdający niefunkcjonalnie łączy różne style, nie kontroluje jednolitości stylu, np. w wypowiedzi mieszającej język potoczny, nieoficjalny, wtręty ze stylu urzędowego, nadmierna metaforyka. Wypowiedź uznaje się za uzasadnioną, jeśli jest funkcjonalna.

Wypowiedź zawiera np. wulgaryzmy lub ma charakter obraźliwy.

Wypowiedź jest z upodobaniami stylistycznymi egzaminatora.

Wypowiedź jest ze względu na **liczbę** i **wagę** błędów składniowych, leksykalnych, słowotwórczych, frazeologicznych,

zgodna z normą językową, ale niewłaściwa w sytuacji, w której powstaje tekst, oraz nieodpowiednia dla stylu, np. nieodpowiednia metafora, niefunkcjonalny kolokwializm, wulgaryzm, nieuzasadnione powtórzenie leksykalne lub błędne użycie wyrazów. Wypowiedź uznaje się za błędy stylistyczne.

Wypowiedź jest ze względu na **liczbę** błędów ortograficznych i interpunkcyjnych (szacowaną odpowiednio do objętości tekstu) rażące. Za **błąd rażący** uznaje się błąd, który polega na naruszeniu ogólnej reguły ortograficznej lub interpunkcyjnej z o wysokiej frekwencji. Ewentualne wątpliwości rozstrzygają ustalenia Rady Języka Polskiego i klasyfikacja błędów.

Temat 3. Zinterpretuj podany utwór. Postaw tezę interpretacyjną i ją uzasadnij. Twoja praca powinna liczyć co najmniej 250 wyrazów.

(Beata Obertyńska, Strych)

Wskazówki do tematu 3.

- Koncepcja interpretacyjna musi być widoczna w pracy, choć nie musi być wyrażona w formie tezy, może wynikać pośrednio z wywodu.
- Przywołany przez zdającego kontekst powinien być sfunkcjonalizowany (nawiązujący do tekstu i pogłębiający koncepcję interpretacyjną). Nie wystarczy samo wskazanie lub hasłowe odwołanie się do niego.
- Parafrazowanie lub streszczanie załączonego do tematu utworu nie jest jego interpretacją.

Wymagania ogólne	Wymagania szczegółowe
I. Odbiór wypowiedzi i wykorzystanie zawartych w nich informacji.	Zdający: 1.1) odczytuje sens całego tekstu [...]; 1.2) [...] odczytuje zawarte w odbieranych tekstach informacje zarówno jawne, jak i ukryte [...].
II. Analiza i interpretacja tekstów kultury.	Zdający: 1.2) określa problematykę utworu; 2.2) rozpoznaje w utworze sposoby kreowania świata przedstawionego i bohatera ([...] sytuacja liryczna [...]); 3.2) wykorzystuje w interpretacji utworu konteksty [...]; 3.3) porównuje funkcjonowanie tych samych motywów w różnych utworach literackich.
III. Tworzenie wypowiedzi.	Zdający: 1.1) tworzy dłuższy tekst pisany [...] (interpretacja utworu literackiego) [...] zgodnie z podstawowymi regułami jego organizacji, przestrzegając zasad spójności znaczeniowej i logicznej; 1.2) przygotowuje wypowiedź [...] (wybiera [...] odpowiedni układ kompozycyjny, analizuje temat, wybiera formę kompozycyjną, [...], dobiera właściwe słownictwo); 1.3) tworzy samodzielną wypowiedź argumentacyjną według podstawowych zasad logiki i retoryki (stawia tezę lub hipotezę, dobiera argumenty, porządkuje je, hierarchizuje, dokonuje ich selekcji pod względem użyteczności w wypowiedzi, podsumowuje, dobiera przykłady ilustrujące wywód myślowy, przeprowadza prawidłowe wnioskowanie).

Kryteria oceny interpretacji utworu

A	Koncepcja interpretacyjna	B	Uzasadnienie
9	Koncepcja niesprzeczna z utworem, spójna i obejmująca sensy niedosłowne	15	Uzasadnienie
6	Koncepcja niesprzeczna z utworem, ale niespójna i/lub obejmująca w większości znaczenia dosłowne	10	Uzasadnienie
3	Koncepcja częściowo sprzeczna z utworem	5	Uzasadnienie
0	Brak koncepcji lub koncepcja całkowicie sprzeczna z utworem	0	Brak uzasadnienia

UWAGA

Jeśli w kategorii A praca uzyskała 0 punktów, egzaminator nie przyznaje punktów w pozostałych kategoriach.
 Jeśli w kategorii A praca uzyskała 3, 6 lub 9 punktów, egzaminator przyznaje punkty tylko w kategoriach A, B i C.
 Pojawienie się rzeczowego błęd

etyckiego

nie	C	Poprawność rzeczowa	D	Zamysł kompozycyjny	E	Spójność lokalna	F	Styl tekstu	G	Poprawność językowa	H	Poprawność zapisu
9	4	Brak błędów rzeczowych	6	Kompozycja funkcjonalna	2	Pełna spójność wypowiedzi lub nieznaczne zaburzenia spójności	4	Styl stosowny	6	Brak błędów lub nieliczne błędy nierzające	4	Zapis w pełni poprawny lub nieliczne błędy nierzające
6	2	Nie więcej niż jeden błąd rzeczowy	3	Zaburzenia funkcjonalności kompozycji	1	Znaczne zaburzenia spójności	2	Styl częściowo stosowny	3	Liczne błędy nierzające lub nieliczne błędy rażące	2	Liczne błędy nierzające lub nieliczne błędy rażące
3	0	Błędy rzeczowe	0	Brak zamysłu kompozycyjnego	0	Wypowiedź niespójna	0	Styl niestosowny	0	Liczne błędy rażące	0	Liczne błędy rażące

ów, egzaminator nie przyznaje punktów w pozostałych kategoriach.

3, 6 lub 9, a w kategorii B – 0 punktów, egzaminator nie przyznaje punktów w pozostałych kategoriach.

w, egzaminator przyznaje punkty tylko w kategoriach A, B i C.

alnego dyskwalifikuje pracę – zdający otrzymuje 0 punktów

Objaśnienia dotyczące kryteriów**A. Koncepcja interpretacji**

(wyrażonym np. w postaci tezy, a także czy zdający dociera do sensu utworu).

Koncepcja może być:

- **częściowo sprzeczna** z
- **całkowicie sprzeczna** z
- **spójna**, gdy obejmuje i
- **niespójna**, gdy jest frag

Brak koncepcji to brak śl

B. Uzasadnienie interpretacji**Uzasadnienie może być:**

- **trafne**, jeśli zawiera w
- **częściowo trafne**, jeśli
- **pogłębione**, jeśli znajdu
- **niepogłębione**, gdy z

C. Poprawność rzeczowa

Błąd kardynalny to błąd r

D. Kompozycja jest**oceny interpretacji utworu poetyckiego**

efektem poszukiwania przez zdającego całościowego sensu utworu, tzn. jest pomysłem na jego odczytanie (tezy interpretacyjnej). Ocenia się ją ze względu na to, czy jest **niesprzeczna z utworem** i czy jest **spójna**, a także czy zdający dociera do sensu utworu, czy czyta go jedynie na poziomie dosłownym.

n, jeśli jedynie we fragmentach (lub fragmencie) znajduje potwierdzenie w tekście.

n, jeśli nawet we fragmentach (lub fragmencie) nie znajduje potwierdzenia w tekście.

całość odszukane przez piszącego sensy utworu.

czna, tzn. rekonstruuje pojedyncze sensy cząstkowe (np. z poszczególnych strof tekstu) bez wskazania, czy zawiera luźno powiązane, niepowiązane lub wzajemnie wykluczające się odczytania sensu utworu i utworu).

poszukiwania sensu utworu (całościowego i/lub sensów cząstkowych) – praca nie jest interpretacją, interpretacyjna nie musi stanowić wyodrębnionej części pracy, może wynikać z jej całościowej wymowy.

ceniane ze względu na to, czy jest **trafne** i czy jest **pogłębione**.

– **powiązane z tekstem argumenty za odczytaniem sensu utworu**. Argumenty muszą wynikać z tekstu, a nie być wywodzone z formy lub/i treści tekstu.

– oprócz argumentów niepowiązanych z tekstem lub/i niewynikających ze sfunkcjonalizowanej analizy – każdy argument powiązany z tekstem i wynikający ze sfunkcjonalizowanej analizy.

ardzenie nie tylko w tekście, ale także w kontekstach (np. biograficznym, historycznoliterackim, filozoficznym, a także w kontekście kulturowym). Uczeń powinien częściowo rozwinąć przywołany kontekst, aby uzasadnić jego pojawienie się.

przywołuje argumenty tylko z tekstu albo tylko z kontekstu. Wszystkie argumenty muszą być

ę na podstawie liczby błędów rzeczowych. Pomyłki (np. w nazwach własnych lub datach) niewpływające na ocenę, a nie błędy rzeczowe.

świadczący o nieznaności (1) tekstu kultury, do którego odwołuje się zdający, oraz (2) kontekstu z zdającego.

z względu na **funkcjonalność segmentacji i uporządkowanie tekstu** zgodnie z wybranym przez ucznia sposobem, pod uwagę, czy w tekście zostały wyodrębnione – językowo i graficznie – części pracy oraz akapity

niezbędne dla jasnego przed
logicznie oraz konsekwentnie
Kompozycja jest **funkcjona**
i realizowanymi w tekście fun
E. Spójność lokalną ocen
sąsiedztwie zdaniami w aka
ze sobą ani logicznie, ani gra

F. Styl tekstu ocenia się ze
Styl uznaje się za:

- **stosowny**, jeśli zachowa
wypowiedzi, sytuacji eg
odstępstwa od stosownc
- **częściowo stosowny**
w wypowiedzi pojawiają
Mieszanie różnych stylów
- **niestosowny**, jeśli wyc
Styl wypracowania nie m

G. Poprawność językowa c
fleksyjnych i stylistycznych.

Błąd stylistyczny to konstruk
w jakim tekst jest pisany, n
składniowe. Błędów logiczny

I. Poprawność zapisu oceni
oraz ich **wagę** (błędy rażą
interpunkcyjnej w zapisie słó
błędów interpunkcyjnych Jer

a koncepcji interpretacyjnej i uzasadniających ją argumentów, a także czy wyodrębnione części i akapity są
dkowane (bez luk i zbędnych powtórzeń).

i podział tekstu na segmenty (części) i ich porządek (układ) są ściśle powiązane z porządkiem treści
atorycznymi. Odejście od zasady trójdzielnej kompozycji nie jest błędem, jeśli segmentacja jest funkcjonalna.
a podstawie zgodności logicznej i gramatycznej między kolejnymi, znajdującymi się w bezpośrednim
Znaczne zaburzenia spójności wypowiedzi to np. akapity zbudowane z sekwencji zdań niepowiązanych
nie (potok luźnych myśli, skojarzeń).

na **stosowność**.

zasada *decorum* (dobór środków językowych jest celowy i adekwatny do wybranego przez ucznia gatunku
yjnej, tematu i intencji wypowiedzi oraz odmiany pisanej języka). Dopuszcza się drobne, sporadyczne

wypowiedzi, w której zdający niefunkcjonalnie łączy różne style, nie kontroluje jednolitości stylu, np.
czy i konstrukcje z języka potocznego, nieoficjalnego, wtręty ze stylu urzędowego, nadmierna metaforyka.
wiedzi uznaje się za uzasadnione, jeśli jest funkcjonalne.

awiera np. wulgaryzmy lub ma charakter obraźliwy.

zgodny z upodobaniami stylistycznymi egzaminatora.

i jest ze względu na **liczbę** i **wagę** błędów składniowych, leksykalnych, słotwórczych, frazeologicznych,

lna z normą językową, ale niewłaściwa w sytuacji, w której powstaje tekst, oraz nieodpowiednia dla stylu,
wniona metafora, niefunkcjonalny kolokwializm, wulgaryzm, nieuzasadnione powtórzenie leksykalne lub
znaje się za błędy stylistyczne.

względem na **liczbę** błędów ortograficznych i interpunkcyjnych (szacowaną odpowiednio do objętości tekstu)
ażące). Za **błąd rażący** uznaje się błąd, który polega na naruszeniu ogólnej reguły ortograficznej lub
z o wysokiej frekwencji. Ewentualne wątpliwości rozstrzygają ustalenia Rady Języka Polskiego i klasyfikacja
drackiego.

USTALENIA DOTYCZĄCE BŁĘDÓW ORTOGRAFICZNYCH W PRACACH MATURALNYCH Z JĘZYKA POLSKIEGO

Komisja Dydaktyczna Rady Języka Polskiego ustaliła, że podstawą podziału błędów ortograficznych na błędy rażące i błędy drugorzędne są reguły ortograficzne. Do błędów ortograficznych rażących zaliczono:

- błędy w zakresie pisowni wyrazów z ó-u, rz-ż (w tym wyjątki od pisowni rz po spółgłoskach), ch-h;
- błędy w zakresie pisowni *nie* z różnymi częściami mowy;
- błędy pisowni zakończeń -ji, -ii, -i;
- błędy w pisowni wielką i małą literą (z wyjątkiem pisowni przymiotników dzierżawczych);
- błędy w zakresie pisowni cząstki -by z osobowymi formami czasownika;
- błędy w zapisie przedrostków roz-, bez-, wes-, wz-, ws-;
- błędy w pisowni nosówek (ą, ę) oraz połączeń om, on, em, en.

Pozostałe odstępstwa od reguł ortograficznych, w tym m.in.: pisownię wyrażen przyimkowych, dzielenie wyrazów przy przenoszeniu do nowej linii, pisownię zakończeń -ski, -cki, -dzki, -stwo, -wstwo; pisownię przedrostków z-, s-, ś-; pisownię -by z pozostałymi częściami mowy postanowiono traktować jako błędy drugorzędne.

USTALENIA DOTYCZĄCE BŁĘDÓW INTERPUNKCYJNYCH W PRACACH MATURALNYCH Z JĘZYKA POLSKIEGO

1. Rażące błędy interpunkcyjne:

- a) postawienie jakiegokolwiek znaku interpunkcyjnego na początku wiersza
- b) brak znaku interpunkcyjnego (głównie: kropki, wykrzyknika, pytajnika) na końcu wypowiedzenia pojedynczego lub złożonego
- c) pominięcie przecinka w wypowiedzeniu złożonym, w którym części składowe są połączone bezpośrednio (np. *On idzie do kina, ja zostaję w domu.*)
- d) pominięcie przecinka w wypowiedzeniu złożonym podrzędnie – przed spójnikiem (również z przyimkiem), zaimkiem, a także przed częścią nadrzędną (np. *Idź tam, dokąd ci każą.*)
- e) pominięcie przecinka przed imiesłowem zakończonym na -ąc, -szy
- f) pominięcie pierwszego przecinka (lub obu) w wypowiedzeniu złożonym podrzędnie z częścią składową wplecioną (z tzw. zdaniem albo wyrażeniem wtrąconym) (np. *Auto, które oglądał, było za drogie.*)
- g) w wypowiedzeniu złożonym współrzędnie – pominięcie przecinka przed spójnikami przeciwstawnymi, wynikowymi, synonimicznymi (czyli włącznymi), np. *ale, lecz, jednak, więc, dlatego, czyli, to jest, to znaczy*, a także postawienie przecinka przed spójnikami łącznymi, rozłącznymi, wyłączającymi, np. *i, oraz, albo, lub, ani, ni*. Te same przepisy obowiązują w wypowiedzeniu pojedynczym – między składnikami połączonymi spójnikami
- h) pominięcie przecinka w zdaniu złożonym porównawczym (np. *Jest mądrzejszy, niż myślałam.*)
- i) postawienie dwukropka, przecinka lub średnika po skrócie, po którym należy postawić kropkę, także po takim skrócie, po którym kropki się nie stawia
- j) brak kropki po skrócie, po którym należy ją postawić, lub postawienie kropki po skrócie, po którym jej się nie stawia

- k) brak przecinka między jednorodnymi (równorzędnymi) składnikami (częściami zdania) szeregu, którego części składowe nie są połączone spójnikami, a także brak spójnika między składnikami powtórzonymi (np. *Kupiła w sklepie mąkę, cukier i inne produkty.*)
 - l) brak dwukropka przed przytoczeniem cudzych lub własnych słów
 - m) brak dwukropka przy wymienianiu tytułu dzieła, nazwy, terminu, jeżeli nie są one w tekście w inny sposób wyróżnione (np. kursywą lub cudzysłowem)
 - n) brak myślnika (otwierającego i zamykającego), ujmującego wyrazy lub wypowiedzenia wtrącone (*Uwaga: tę samą funkcję pełnią nawiasy albo przecinki*)
 - o) brak myślników (lub myślnika) wydzielających człony wtrącone w cytowany tekst oraz tekst odautorski w partiach dialogowych
 - p) brak cudzysłowu w tytułach publikacji, cytowanych wyrazach, zdaniach i wyrażeniach, jeżeli nie są one wyróżnione inaczej (np. kursywą).
2. Trzy błędy interpunkcyjne drugorzędne liczone są jako jeden błąd rażący.

INFORMACJA O ZASADACH OCENIANIA PRAC Z JĘZYKA POLSKIEGO UCZNIÓW ZE STWIERDZONYMI DYSFUNKCJAMI

W pracy maturalnej z języka polskiego autorstwa zdającego, u którego stwierdzono dysleksję i dysortografię, nie należy uwzględniać w ocenie następujących błędów:

- a) zmienionej kolejności liter w wyrazach,
- b) wstawionych dodatkowo liter w wyrazie, opuszczonych lub przestawionych liter,
- c) opuszczonego początku lub końca wyrazu,
- d) występowania w wyrazach głosek dźwięcznych zamiast bezdźwięcznych i odwrotnie,
- e) mylenia głosek „i” i „j”, głosek nosowych z końcówką fleksyjną, np.: *ę-em, ą-om*,
- f) mylenia przedrostków z przyimkami, np.: *pode szły*; błędnego zapisywania przyimków z rzeczownikami i przysłówkami, np.: *wklasie, zachwilę, napewno*,
- g) niewłaściwego zapisu spółgłosek miękkich, np.: *rosinie* zamiast *rośnie*, *skosiny* zamiast *skośny*,
- h) błędnego stosowania lub niestosowania znaków interpunkcyjnych.